

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך | פחד כנגד ביטחון

ללא אבא ואמא. אצלו הריחוק מאבא ואמא אינו מפחיד, כי מחמת העדרם הוא אינו מודע לא לקיומם ולא לריחוקם ממנו – ולכן הוא אינו מכיר בהם כשורש אליו, ממילא אין לו שום סיבה לפחד.

פחד של ספק - צידוף נוחות הטומאה התקף ביותר

לפני שנעסוק בכוח הפחד החיובי המתוקן, נבאר עוד נקודה אחת של פחד שלילי. הגמרא במסכת פסחים אומרת שכאשר אדם מניח ידיו על הנחיריים או שאינו נוטל ידיו מיד אחרי שאכל שחליים או הקיז דם או הסתפר או גזז ציפורניים – נופל עליו פחד, אך הוא עצמו אינו מבין ממה הוא מפחד.

נתבונן בהגדרה מעניינת זו – שאדם מפחד ואינו יודע ממה הוא מפחד, וננסה להבין היאך יתכן שאדם יפחד מבלי להבין מהי הסיבה שגורמת לו את תחושת הפחד.

הגמרא במסכת פסחים אינה עוסקת בשאלה זו, אך בכדי לענות עליה נתבונן בסוגיה נוספת בה הגמרא כן דנה היאך יתכן שאדם יפחד מבלי לראות את הדבר שגורם לו פחד. במסכת מגילה הגמרא מביאה את מעשה החזון של דניאל שראה דמות מלאך נורא, שלו עצמו ודאי גרם לפחד עצום – 'לא נשאר בי כח והודי נהפך עלי למ־שחית'. אך נוסף על כך מספר שם דניאל – 'והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל חרדה גדלה נפלה עליהם ויברחו בהחבא'. הגמרא מבארת כי אותם אנשים היו הנביאים חגי זכריה ומלאכי, אך הוקשה לה: עד כמה שאותם הנביאים לא ראו את המלאך, אם כן מדוע הם פחדו כל כך? ותירצה הגמרא: 'אף על גב דאינהו לא חזו מזלייהו חזוי', כלומר, הם עצמם לא ראו את הסיבה שגורמת לפחד (הם לא ראו את המחזה הנורא של המלאך – לבוש בדים ומתניו חג־רים בכתם אופז. וגויתו כתרשיש ופניו כמראה ברק ועיניו כלפידי אש וזרעתי ומרגלתי כעין נחשת קלל וקול דבריו כקול המון) אך מזלם כן ראה, ועל כן הם פחדו. לפי העולה ממסקנת הגמרא שם – בכל פעם שאדם חש פחד, אזי למרות שהוא אינו רואה שום דבר שאמור לגרום לו לפחד, שידע שקיימת סיבה לפחד אך היא אינה נקלטת בכלי המודעות הנמוכים שלו, אולם מזלו כן רואה את גורם הפחד. כלומר, ישנם מקרים מיוחדים שהפחד אינו מגיע מה-'מודע' באדם אלא ממה שמעל למודע – מ-'מזלו'. 'מזלו' הוא זה שרואה את הדבר שגורם את הפחד, והרבדים הנמוכים יותר בנפש רק חווים את תחור־שת הפחד, מבלי להיות מודעים לסיבה שגורמת אותו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך.

פחד להתרחק משורש מציאות הנבראים - מהתורה

על דרך זו נבין את לשון חז"ל כי הפחד המוזכר בפסוק 'אשרי אדם מפחד תמיד', מיוחס לפחד מ-'דברי תורה', על פי הפירוש הפשוט שהזכרנו בשם רש"י במסכת ברכות – פחד משכיחת תלמודו. לכאורה יש להבין – מדוע צריך לפחד מ-'דברי תורה'? נתרץ קוד־שיא זו על פי שתי הנקודות שביארנו זה עתה ביחס ל-'פחדו בציון חטאים': בפשטות אפשר לתרץ שכשם שהפחד מחטאים בציון נובע מכך ששם הוא מקום גילוי שכינה. ואם כן, עד כמה שהפחד שייך יותר במקום של גילוי קדושה, הרי אין לך קדושה גדולה יותר מדברי תורה. על כן, מדברי תורה יש לפחד.

נחדד ונבאר תירוץ עמוק יותר. על דברי תורה נאמר – 'ושננתם לב־ניר', ודורשת הגמרא בקידושין – 'שיהו דברי תורה מחודדים בפיר' (פה – חד'). שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמור לו מיד'. כידוע, כאשר אדם מפחד והוא פותח את פיו ומדבר, המילים יוצאות מפיו בגמגום. אם כן, במאמר חז"ל זה ישנה הבחנה שהגמגום מסמן ומעיד על רגש של פחד. נעמוד על הבחנה זו וננסה להסבירה לפי ההקשר לפחד מדברי תורה.

הבורא הוא הקב"ה, הנברא הראשון שהוא שורש למציאות כל הנב־ראים אחריו היא התורה. שהרי על התורה נאמר – 'ה' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז', ובזוהר המפורסם לכל נאמר – 'אסתכל בה באורייתא וברא עלמא'. ואם כן, על פי דברינו – כי הוית כוח הפחד היא עצם הריחוק של עלול מעילתו, ושל ענף משורשו. לפי זה מובן, שכאשר אדם פנימי, שעמל בתורה, קשור ואדוק בה, מלא וגדוש ובה הוגה תמיד. אדם כזה מרגיש וחש כי התורה היא שורשו, ממנה הוא יונק את חיותו, הוא והיא מאוחדים. במידה ואדם נעלה זה, נשאל על דבר תורה והוא מגלה כי הדבר אינו ברור ומחוויר לו, אין כל דבריה מחודדין בפיו, ולכך הוא מגמגם ועונה. הוא בעצם מגלה כי הוא נפל מאחיזתו באחדותו עם התורה, הוא מגלה מציאות של ריחוק ממנה, המרחק הזה מוציא את מערכת הפחד הפנימית שלו לגילוי. זהו פחד מדברי תורה.

תחושת פחד זו מדברי תורה רחוקה ונעלמת מרוב בני אדם, אך אין זה מפאת היותם קרובים לדבריה או אדוקים ומאוחדים ומחודדים בה. אלא להפך, לרוב ריחוקם כבר נעלמה מהם התפיסה והתחושה כי התורה היא שורש להם. לכן הריחוק ממנה לא נתפס אצלם כריחוק של ענף משרשו. משל לילד שננטש בהיותו פעוט, והוא גדל איכשהו

ב"ב, טז, ע"ב - רשב"י אומר, אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא, ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלאה הקב"ה בגלגל חמה. ועיין של"ה (לך לך, תורה אור, ה) אברהם אבינו אבן "גדולה" המאירה היתה לו.

ובביאור מהות אבן טובה זו, עיין ספר אפריון (שמיני) וז"ל, ופירשו המפרשים, כי החכמה דומה לאבנים טובות ומרגליות (ובפרטות יותר, עיין אמרי מנחם (חיי שרה) וז"ל, אבן טובה רומז לאמונה, דאבן הוא לשון הבנה, וכו', והיא האמונה התלויה בלב, עיי"ש), ואברהם אבינו ע"ה הנהיג והרגיל אנשים רבים בצוארו, ר"ל בדיבורו הנעים שדיבר על לבם, והוכיח להם כי השי"ת משגיח בעולמו, עד שכל חולה, ר"ל, חולי הנשמה שהיו באמונות כוזבות ורעות, מתרפא והאמין בהשגחת השי"ת. וכשנפטר אברהם אבינו ע"ה, תלאה הקב"ה בגלגל חמה, פירוש שממהלך החמה ויתר צבא השמים יוכלו ללמוד ולהבין כי השי"ת משגיח בעולמו, עכ"ל. ועיין קרוב לכך בעקידת יצחק (שער ד, בראשית, ד"ה למה). ועיין עוד בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג, קונטרס דברי חפץ, נצבים). ואמרי אמת (חיי שרה, תרצב, ד"ה וחלה). ועיין בפרטות יותר באפיקי ים (ב"ב, טז, ע"ב).

וביאור נוסף מצינו בקדושת לוי (חיי שרה, ד"ה וזהו) וז"ל, כי אותיות נקראין אבן, כמבואר בספר יצירה (פ"ד, מ"ב) שני אבנים בונות שני בתים, וזהו "תלויה בצוארו", דהיינו שהיה עושה תמיד "אותיות" של חסד, וגרם בזה השפעה (ומעין כך עיין אורח לחיים, חיי שרה), ולפיכך כל הרואה מיד נתרפא, עכ"ל. [ובפרטות יותר, "אות יו"ד נקרא אבן", עיין תיקונים (קיב, ע"א), אבן מאסו הבונים, דאינון אברהם ויצחק. עיי"ש. ועיין עוד זוה"ק (בראשית, מו, ע"א). ועיין ציוני (וירא). ושפע טל (חלק טל, ש"ד, פ"ג). ופרדס רימונים (שער כב, פ"ד). ופרי צדיק (חקת, ו)].

וביאור נוסף מצינו בבן פורת יוסף (לך לך, ד"ה ורשב"י) וז"ש רשב"י אבן טובה היה תלויה לאברהם, שכל חולה וכו', ר"ל כי שם ב"ן היינו שם הוי"ה במילוי ההי"ן (יו"ד ה"ה ו"ו, ה"ה, עולה ב"ן, כנודע) בחיבור עם אות א' נקרא אבן, ונודע כי אות א' דוכרא וכו', וז"ש אבן טובה היה לאברהם (בחינת מלכות - נקבה) בעלייתה בחיבור דוכרא, עיי"ש. ועיין תולדות יצחק (חיי שרה) וז"ל, אבן, אותיות אב-ב"ן, רומז שהיה ממשיך א"ב הרומז לחכמה, לשם ב"ן הרומז לעשיה, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ב"ת, נה, ע"ב - מצא מעות מפוזרות, הרי אלו שלו. כאבני בית קוליס, חייב להכריז. ואלו הן אבני בית קוליס, אחת מכאן ואחת מכאן, ואחת על גביהן. ועיין ע"ז, מט, ע"ב, ואילך.

ואמרו (סנהדרין, ס, ע"ב) הזורק אבן למרקוליס, זו היא עבודתה. ושם (סד, ע"א) אע"ג דמיכוין למירגמיה. ואמרו (חולין, קלג, ע"א) אמר רב זירא אמר רב, כל השונה לתלמיד שאינו הגון, כזורק אבן למרקוליס, שנאמר כצורר אבן במרגמה כן נותן לכסיל כבוד, וכתוב לא נאווה לכסיל תענוג. ואמרו (תוספתא, שם, פ"ז) כשם שזורק אבן למרקוליס עובד ע"ז, כך כל המכבד רשע הרי זה כעובד ע"ז. ועיין פרישה (סימן רמ"ו). ועיין ספר המידות (ערך צדיק, אות יד) העושה טובה למי שאינו יודעה כזורק אבן למרקוליס. ועיין פתחי שערים (נתיב אבי"ע, פתח יד) מרקוליס גימט' מות, עיי"ש.

ועיין תוס' (סנהדרין, סד, ע"א) אומר ר"ת, קילוס שמה, לשון שבח, אלא שחכמים כינו אותה לגנאי וקראוה קוליס לשון לעג וקלס. ועיין הפלאה שבערכין (ערך מ, מרקוליס). וזהו לשון מרקוליס, מר-קוליס. לשון מרירות בקילוס. ולשון מר - החלפה, המרה, כמ"ש התוס' וברטנורא. והנה אמרו (ברכות, נז, ע"ב) ת"ר, הרואה מרקוליס, אומר ברוך שנתן ארך אפים לעוברי רצונו. עיין תוס' (שם) וז"ל, פירש ר"י, לא ידענא אמאי נקט מרקוליס יותר משאר עבודת כוכבים.

והנה יעויין בערוך (ערך מרקוליס) בסוגריים שם וז"ל, א"ב, פירוש בלשון רומי מרקוליס, שם אליל ממונה על עוברי דרכים, והיו מקימים פסל זה בפרשת דרכים עשוי מאבן ובידו נטויה היה מורה הדרך אשר ילכו בה, וגם היו מקימים אבן אחת על שתי אחרות בפרקי הדרך, והאורחים בעברם לכבוד האליל משליכים שם האבן, עכ"ל.

ועומקם של דברים. כי צורת מרקוליס ב' אבנים, זה מכאן וזה מכאן, והיינו מעין פרשת דרכים שיש דרך לצד זה ודרך לצד זה. והאבן באמצע ע"ג, הוא כח ההכרעה ביניהם להיכן לילך. וזהו מרקוליס, שהיה מורה הדרך אשר ילכו בה. ובשורש הקדושה זהו בחינת יחוד כנודע, בחינת איש ואשה, ושכינה על גבם. והשכינה בחינת אבן, כמ"ש לעיל. וצורה זו נקראת סגלתא כנודע (ובה לא היה פגם ושבירה, כנודע, ומשם יניקת מרקוליס, ודו"ק היטב). ולכך אמרו שהרואה מרקוליס אומר ברוך שנתן ארך אפים לעוברי רצונו. כי דייקא נגלה שורש אור זה במרקוליס, כי בעצם הויתו נגלה אור השכינה שעל גבם, וזהו פנימיות מדרגת ארך אפים שמשתמשים בכרתו של מלך ומאריך אפיו.

ולכך השונה לתלמיד שאינו הגון כזורק אבן למרקוליס, כי זהו בחינת ארך אפים, שמשפיע למי שאינו ראוי.

כי תבוא | י-ל

שְׂרֵי הַתִּיבוֹת הַמִּרְכִּיבוֹת מֵאִמֵּר זֶה:

אביאל, אביגיל, אביחיל, אביטל, אבימאל, אבימלך, אבישלום, אגלי, אהליאב, אהליבה, אהליבמה, אויל, אולי, אוריאל, אחיתפל, אחימלך, איזבל, איל, אילה, אילון, אילמה, אילן, אילת, איתאל, אלגביש, אלי, אלהים, אליאב, אליאל, אלידד, שליה, אליהו, אליהוא, לפני, אלימלך, אליצפן, אליפז, אליעזר, אליצור, אליקים, אלישבע, אלישיב, אלישמע, אלישע, אציל, אריאל, אביגיל, בדיל, דניאל, היכל, חיל, חליל, חלמיש, יזרעאל, ירושלים, ישראל, כלי, כשיל, לוי, לחי, בליעל, נפתלי, עליל, פתיל, קעילה, שלישי, בתולים, גבריאל, גדיאל, גדליה, גיל, גילה, גליון, גליל, גלילות, גמליאל, דבלתימה, דליה, דלילה, הואיל, היכל, הללויה, מלכיאל, משכיל, נחיל, עליון, עליה, פיל, פלטי, שולמית, שילוני, אהליבמה, אלידע, אליאל, בדיל, ילקוט, יבל, יקבצאל, ציקלג, ברזלי, אראיל, חסיל, חוילה, חזיאל, חליל, חלקיה, חניאל, יבול, יבנאל, יעל, יחיאל, יחאל, וילון, ילק, ישמעאל, לביא, כליון, כליל, אבירם, אישה, לי, לבני, לילה, ליש, מישראל, מלואים, שלמים, בלי, מבלעד, מחיאל, מיכאל, מיכל, מישראל, מליצה, מלכיה, מלכיאל, נחליאל, מעיל, עיבל, עילם, עליה, עתליה, פיכל, פלטיהו, פליטה, פניאל, קדמיאל, קעילה, תלמי, חוילה, חיאל, חיל, חכליה, חכלילי, חלילה, חליפה, חלקיה, יבול, יובל, יבנאל, יבלת, יזרעאל, יחיאל, יחזקאל, ילד, ילפת, ילק, יעל, ישמעאל, ירבעל, כליון, כליל, כליה, פלגי, אביגיל, כסיל, אוריאל, אוריה, אויל, אליפז, אליקים, איתאל, מיחל, מלכיאל, עתניאל, לפיד, לפי, קדמיאל, שלמים, אילת, אליהו, אלוקים, מהיטבאל, מחוילה, חלמיש, יזרעאל, מיכאל, מיכל, מישראל, מליל, פלשתיים, מצלתים, משכיל, נחליאל, סליחות, עגיל, עיבל, עילם, עלי, עליז, פוטיאל, פילגש, פלאי, פלטיאל, פליטה, פתיל, ציקלג, צלי, צלוחית, קלוי, רמליהו, שאלתיאל, שילה, שליו, שליח, שליט, שלישי, שלמיאל, תכלית, תלוי, תלמיד.

לוי. לי-ו. הנה אות יו"ד, מנין עשרה, שורש כל נברא, עשרה מאמרות, עשרת הדברות, ועוד, כנודע. אולם העשרה מתפרטים לג' פעמים, ונעשה אות ל', שלשים, מלשון לולאה, חיבור כל ג' מערכות אלו יחדיו. וזה נגלה במלת שלישי, לי-ששי. ובכללות נגלה בכלל ישראל, בשמם ישראל, לי-אשר. כי ישראל הם בבחינת תלת קשרין מתקשרין דא בדא, קב"ה, אורייתא וישראל. וכביכול בכל אחד יש בחינת עשר, בקב"ה (אמר ודיבר עשרה, כנ"ל), ובתורה נחקקו עשרה מאמרות ועשרה דברות, ובישראל נגלה בשורש עשרה נסיונות שנתנסו אבותינו. ויחדיו עולה ל'. ובפרטות נגלה בלוי, לי-ו.

וכח הממוצע המחבר הוא עיקר גילוי זה, ונקרא תלוי, בבחינת בינונים תלויים ועומדים, עומדים בנקודת אמצע לחבר צדיקים ורשעים כמ"ש הגר"א (בריש ספד"צ). תלוי, לי-תו.

ובנפש נגלה עשרה כנ"ל, ובזמן נגלה בפסח שיש דין לאכול את הפסח צלי, צ-לי. ובשבועות ניתנו עשרת הדברות. והוא יום החמישים, בחינת יובל, לי-וב. ובסוכות, גובה של סוכה לא פחות מעשרה טפחים. ויחדיו עולה ל', ג"פ י'.

ובמקום נגלה בפרטות בירושלים, לי-רושים. ובפרטות יותר, בביהמ"ק, הקרבת קורבנות, קרבן שלמים, לי-שמם. והיפוכו, קרבן עולה שעולה כליל, לי-כל. ובפרט במשכן שילה, לי-שה.

ובמלאכים, נגלה כן במיכאל, שהוא מקריב נשמות ישראל ע"ג מזבח של מעלה. מיכאל, לי-מכא. וכן נגלה באליהו, לי-אהו, שמצרך ומחבר, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם. וכן בנביאים, כגון יחזקאל.

ובקלקול זהו בחינת אויל, לי-או, שנחסר צירוף הנ"ל. וכן כסיל, כס-לי. ובפרטות זהו קטנות של כל יחיד שחסר דעת בחינת חש"ן, וזהו ילד, לי-ד. והוא הפסולת היוצא מאברהם ויצחק היפך יעקב. מאברהם, ישמעאל, לי-שמעא. ומיצחק, מזרעו של עשו, אליפז, לי-אפז. ובתיקון דעשו, נגלה במלכי עשו, מלך השמיני הדר, בשם אשתו בת מהיטבאל, לי-מהטבא.

ובזמן, זהו בחינת לילה, לי-לה, זמן של העדר חיבור.

ובמקום, חוילה, לי-חוה. שורש קלקול של חוה אשת אדה"ר.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליטי"א במוחד לעלון זה

אגוז - אוכל וג' קליפות

אגוז, כאשר רבותינו באים לצייר שיש מציאות של פרי, שעליו יש את ה"קליפה קודמת לפרי", הציור השלם של ה"קליפה קודמת לפרי" שמתגלה בכל היקיפו, הוא מוגדר בלשון רבותינו - אגוז.

כידוע, יש בכללות ג' קליפות, שאלו הם המבוארים ביחזקאל, וג' הקליפות גם יחד שמצטרפים בפרי אחד, הציור של זה, זהו הציור של אגוז. באגוז יש את תוכו שהוא אוכל, וחיצוניותו, ג' הקליפות דקלקול, והממוצע ביניהם, שהיא הקליפה הנאכלת עם הפרי.

זהו אגוז שהוא בשרשי הא' - ג' שבהם אנחנו עוסקים השתא, כח הא', פנימיות האגוז שהוא "אוכל", או הקליפה האמצעית שהיא הא', וכח הג', הג' קליפות שמתגלים באגוז.

אגוז א' - גוז

כחה של הקליפה בכללות היא להבדיל בין דבר לדבר, לעכב על הדבר הפנימי, להיות מחיצה המבדלת, במלאכות של שבת זה מוגדר **מלאכת גוז**, לגוז דבר, או כלשון הגמ' בנדרים "מיגז גיז" לגבי הפרת נדר, או לגבי בגדי כהונה כשהם ארוכים וחוצצים אותם באבנט, שהאבנט "מיגז גיז" את אורך הבגד, וכן ע"ז הדרך.

וא"כ, שם תואר אגוז, הוא מלשון תואר של לגוז את הדבר, לחתוך את הדבר, הקליפה היא מחיצה המבדלת, שהוא יוצרת מציאות של "מיגז גיז", זו ההגדרה הכוללת של אגוז.

כמו שנתבאר, בכללות ישנם ג' קליפות, כמו שבקדושה יש כח של שלושה, אברהם, יצחק ויעקב, "זה לעומת זה עשה האלקים", כך גם במציאות כח הקלקול, בכח הקליפה יש ג' קליפות.

וההגדרה השורשית ממש מה המהות של הג' קליפות הללו, שהם כנגד אברהם יצחק ויעקב שבצד הקדושה.

מידתו של יעקב אבינו, והקליפה שלעומתה

מידתו של יעקב אבינו, כמו שנאמר בקרא, "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", "דמות תם חקוקה מידתו של יעקב אבינו, כמו שנאמר בקרא "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", "דמות תם חקוקה בכסא", וכמו שאומרים רבותינו כידוע, שבקשו מלאכי השרת לומר לפניו שירה, הם נסתכלו למעלה בכסא וראו את דמותו, והם נסתכלו למטה בארץ וראו את דמותו, מעין כך חז"ל אומרים גם על אדם הראשון, שהרי "דמות שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה

דאדם הראשון", והגדרת הדבר, אין כוונת הדבר שדמותו של יעקב אבינו נמצאת למעלה בכסא, ודמותו נמצאת למטה, כאן בארעה, אלא הגדרת הדבר שהדמות שלו הוא מ- למעלה עד למטה ומלמטה עד למעלה, הוא ה"סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", וא"כ, צורת הדמות שלו היא, מלמטה עד למעלה, "מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה".

וסדר הדבר, בסולם נאמר "והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו", יש עליה משלב לשלב, בעליה משלב לשלב, כל שלב שהאדם רוצה לעלות, יש קליפה שמעכבת את אותו מציאות של עליה, "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו", לעברו משלב לשלב, שזה ההגדרה לעלות.

ובהגדרה מדוייקת יותר, ישנם שני צורות יסודיות בבריאה, **צורה של עיגול לפני מן עגול**, ומצד כך יש אופן של כניסה לפני, ועוד לפני, ועוד לפני.

ויש אופן של **מלמטה למעלה**, עליה, שלב על גבי שלב.

ובין כך ובין כך, או בכניסה לעולם יותר פנימי, או עליה לעולם יותר עליון, בזה נאמר הגדרת הדבר, שיש מציאות של קליפה.

אבל נחזור עוד פעם א"כ, כנגד כחו של יעקב אבינו, עליה מתתא לעילא, "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", בכל שלב ושלב בשלבי הדבר, יש מציאות של קליפה, כלומר, כח המעכב לעלות לאותו עולם.

ולפי"ז, איפה נמצא הכח המעכב, הוא לא נמצא בעולם העליון, אלא הוא נמצא בין העולם התחתון לעולם העליון, לכן מוגדר בדקדוק בדברי רבותינו, שבקומה העליונה כביכול, אצלו יתברך שמו, ששם נאמר "לא יגורך רע", היכן יש שמה מציאות של קליפה - הרי אין שמה מציאות של קליפה, כי ע"ז נאמר הרי, "לא יגורך רע", שאין שמה מציאות של רע, אלא מקום הקליפה הוא, הקליפה היא המעכבת מלעלות למדרגה של "עולם שכולו טוב", שעליו נאמר "עוז וחדוה במקומו", - "לא יגורך רע".

א"כ, זה הכח המקביל לכחו של יעקב אבינו, כח הקליפה שמעכבת מלעלות משלב לשלב.

הקליפה שכנגד יצחק אבינו

החלק השני שבג' הקליפות, זה כנגד יצחק אבינו, זוהי קליפה החופפת על מציאות הפרי, והדוגמא היסודית שבה אנחנו אוחזים השתא, זהו ההגדרה של אגוז "תוכו אכל קליפת זרק", זה נאמר מעין כך בעוד פירות, כמו שאומרת הגמ' בחגיגה כידוע, ביחס לרבי מאיר ואחר, "תוכו אכל קליפתו זרק", כלומר, זו קליפה הנמצאת בחוץ, מסביב לדבר, האדם אוחז

הג' קליפות שמתגלים באגוז, הוא השורש לכל הקליפות כולם ואלו הם שלושת המעכבים, שהם מציאות הקליפות.

עיקר גילוי הקליפות שמתגלים על דרך כלל, מדגישים, חילקנו אותם לשלושה, אבל בצורה של האגוז, שכך היא עיקר גילויים. יש דבר שחופף על גבי הפרי עצמו שעל ידי כן הוא מעכב מלהגיע לאוכל עצמו, וכדרך להסיר את מציאות הקליפה על מנת לגעת במה שנמצא בתוכו, וע"ז נעמוד, בעיקר יסוד הדברים לאחר שבואר שלושת סוגי הקליפות, בסיעתא דשמיא.

כח הרע שקודם חטא עץ הדעת, וכח הרע שנתחדש בחטא

א"כ, המדרגה השניה שהיא עיקר הגילוי של מציאות הקליפה, היא מעכבת מלהיכנס לפניו, יש הגדרה יסודית מה שמבואר בדברי רבותינו, יש בזה בר' חיים וואליזינר ועוד, שיש הבדל בין כח הרע שהיה בבריאה קודם חטא אדם הראשון לכח הרע שנתחדש בחטאו של אדם הראשון, תולדת החטא עצמו. קודם החטא, הרע היה מבחוץ, לאחר החטא, הרע נמצא בתוכו, כשמציירים את זה בציור של תפיסת נפש, כאשר הרע נמצא בחוץ, האדם תופס שיש לו מסית ומדיח, "כי יסיתך אחיך", הוא מרגיש ותופס שכח המסית שלו נמצא בחוץ, אבל כאשר היצר הרע נמצא בפנים, שזה מוגדר הרי, בלשון הגמ' בסוף סוכה "ואת הצפוני ארחיק מעליכם" שזהו יצרו של אדם שעומד וצפון בליבו, כלומר, הוא תופס את המציאות של הפנים של האדם, שהאדם מזהה את היצר כעצם נקודת ה"אני", זה ההגדרה השלישית של הקליפה שהזכרנו, שבהגדרה השלישית, נקודת הפנים היא קליפה, כלומר, זה מקום ה"צפון", מקום הנקודה הפנימית שנתפסת כעצם ה"אני", שם חל מציאות הקליפה שם מקום ההסתה של היצר הרע.

וא"כ, זה ההבדל בין קודם החטא ללאחר החטא, בקודם החטא, הגדרת הדבר הוא מציאות של רע שנמצא חוצה לאדם, ואחר החטא, הוא נמצא בתוכו "הצפוני ארחיק מעליכם" - "עומד וצפון בליבו של האדם".

אבל עוד פעם, חוזרים א"כ, להגדרה השניה - שהיא ההגדרה השורשית, ולפי זה, להגדרה השלישית, ההגדרה השניה שבמציאות הקליפה, שהיא חופפת על הדבר ומעכבת מלהיכנס אל תוכו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מתוך סדרת בלבביפדיה עבודת ה'.

את כל הדבר בידו, ה"תוך" נמצא באותו מקום, אבל יש דבר שמעכב עליו מלגעת במה שנמצאת בפנים, זה הסוגיא הנוספת של קליפה.

המדרגה הקודמת של הקליפה שהוזכר, האדם נמצא מחוץ לדבר, והוא רוצה לעלות לדבר, והדוגמא הברורה והיסודית, כאשר הקדוש ברוך הוא גירש את אדם הראשון מגן עדן, אז הקב"ה שם את "להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים", להט החרב המתהפכת היא שמירה, שלא יהיה אפשר להיכנס למדרגה היותר גבוהה, ומצד כך אנחנו מוצאים כסדר במשניות הרי, שהקליפה מוגדרת לדינא "שומר לפרי", כגון לגבי דין של צירוף לשם אוכל של הפרי, אם הם עצמם מקבלים טומאה, ועוד ועוד דינים, זה תלוי גם, באיזה קליפות - אבל הגדרת הדבר, הם נקראים "שומר לפרי", כלומר, הוא שומר מלהגיע לשלב הבא, זהו הגדרת הקליפה במדרגה הראשונה שהוזכר.

אבל במדרגה השניה, האדם נמצא באותו עולם הוא קיים שם, אבל יש לו כח שמעכב אותו, הוא רואה את החיצוניות של הדבר, והוא לא משיג את פנימיות הדבר, זה הקליפה הנוספת.

הקליפה שכנגד אברהם אבינו

הקליפה השלישית שהיא ה"זה לעומת זה" שכנגד אברהם אבינו, זהו כח הקליפה שנמצאת בתוך הפרי עצמו, והדוגמא הברורה והיסודית, זהו בדוגמא של פירות כמו "זית שמן ודבש", בזית שמן יש את הזית, שהקליפה, שזה הגרעין - נמצא בתוכו, וכן דבש שזה תמרים, הגרעין נמצא בתוך מציאות האוכל, ומצד כך ההגדרה היא שהוא נוגע בנקודת הפנים, הוא מעכב מלהשיג את הנקודה הפנימית של הדבר.

וא"כ, אם נחזור ונעמיד שלושה הגדרות של מעכבים, של קליפות, ההגדרה הראשונה של מעכב, של קליפה הוא מונע מהאדם להיכנס לעולם אחר, לעלות לעולם אחר.

ההגדרה השניה של קליפה זהו הכח שהאדם נמצא באותו דבר אבל הוא תופס אותו בחיצוניותו של אותו דבר, והוא לא זוכה להיכנס לפניו שלו, הקליפה חופפת על הפרי והוא לא זוכה להיכנס לפניו של הדבר.

ההגדרה השלישית של קליפה, הקליפה נמצאת ב"תוך", ב"פנים" של הדבר, ואז האדם לא זוכה לגעת בנקודת הדבר הפנימית.

אלו הם א"כ, בכללות ממש, ג' גדרים של מציאות של קליפה, והשורש שלהם מתגלה בשורש קליפת האגוז, שזהו

כתר

עיין פע"ח (שער העמידה, פי"ב) אל עליון נקרא כתר, בבחינת כתר ליעקב וכתר לרחל היוצא מת"ת דז"א עליהם.

חכמה

והחכמה מאין תמצא, יש מאין, י' פעמים אל, גימ' יש, כנודע.

ועוד. אמרו בזהר (ח"ג, ל, ע"ב) שם אל דא נהירו דחכמה עלאה. פירוש, כי שם אל במילוי, אל"ף למ"ד עולה קפ"ה, ואחוריים דשם ע"ב שבחכמה כזה, יו"ד יו"ד ה"י יו"ד ה"י וי"ו וי"ו ה"י, עולה קפ"ד, וע"ה הוא קפ"ה. ועיין גר"א (ספ"י, ד, ע"ג) א"ל הוא הארת החכמה, כי בחכמה ל"ב נתיבות שה"א נעלם ודבק באין. ונשאר לפיכך רק לא - א"ל נתיבות חכמה. ועיין שער הכוונות (דרושי הציצית, דרוש ג) השרש דשם ס"ג שהוא שם אל (י"א) יוצא מחכמה שבה שהיא הראשונות, ושאר אותיות ס"ג שהם גימ' ל"ב יוצאים מבינה דאמא, עי"ש.

ועוד. ג"פ אל במילוי גימ' תקנ"ה, שהוא מח חסד דאימא שהוא גבורה של אבא.

בינה

עיין שער הכוונות (דרושי ויעבור, דרוש ז) כי ג' א"ל הם, אל שדי, אל הוי"ה, אל אדני, ושלשתם נכללים באל הראשון אל שדי, והוא בעולם הבריאה וכו', וטעם היותו אל שדי בבריאה הוא לפי שהבריאה ה"ס בינה, והיא הספירה ה"ג סוף לג"ס ראשונות אשר שם נאמר לעולמו העליון די, וזהו אל שדי, כי הז"ת עולם אחר הם.

ועוד. עיין ליקוטי תורה (וארא) שם ס"ג יש בו ג' יודי"ן ואלף העולים אל. (וכן עיין פע"ח, ר"ה, פ"ו, בינה יוצא ממנה לאה, אל-ה). וכן מילוי דמילוי שם ס"ג ו"ד, יא"י, עולה אל. בשם הרב צמח. וכן שם אל נקוד בצירי ששורשו בבינה. ועיין פע"ח (שער ק"ש, פ"א) אל שדי, זה השם הוא הממונה בהיכל אהבה דבריאה, עכ"ל. והבן מצד אהבה - אל. ומצד בריאה - שדי.

דעת

דעת המתהפכת, כללות ההפכים, ששורשם בכתר,

דעת עולה עד הכתר. ולכך מחד שם אל, חסד, חסד אל כל היום, ומאידך שם גבורה, יש לאל ידי, כח ותוקף, אילי הארץ. שורש לשם אלקים.

ועוד. עיין שער הכוונות (דרוש העמידה, דרוש ב', פירוש תיבת אלהינו) ונודע כי אל שדי הוא בגימ' משה הנמשך מהדעת שהוא בחינת יסוד.

חסד

פעם ראשונה שכתוב מלת אל בתורה הוא ביחס למים, כמ"ש (בראשית, א, ט) ויאמר אלקים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. וכתוב (תהלים, נב, ג) חסד אל כל היום. ועיין פע"ח (שער התפלה, פ"ב, ד"ד, ע"ב) שם זה הוא חסד המתעורר בבוקר, בסוד וישכם אברהם בבקר. וכן הוא בחינת מקיפים של חסדים כמ"ש בהקדמת עץ חיים (דף ה, ע"ב) מקיפים דחסדים נקראים אל, לפי שאל במילוי כזה אל"ף למ"ד עולה הקף. ואיתא בשם הרב צמח, ח' פעמים אל עולה אברהם, גימ' רמ"ח. ועיין גר"א (יה"א, ח"ג, כ, ע"ד) אל בחסד ע"ש כוחו הגדול שמשפיע לכל אחד די מחסרו. ועיין ספר שערי אורה (פ"ז) בהרחבה בביאור מדת אל.

גבורה

לשון גבורה אל, מאלקים. אל לשון חוזק, כמ"ש (ויצא, לא, כט) יש לאל ידי. וברש"י שם, יש כח וחיל בידי. וכן כתיב (תהלים, כב, כ) אילותי, ופרש"י כחי. ועוד רבות. ועיין תורת המגיד (וארא, ד"ה וידבר אלקים) וידוע כי מדת הדין נקרא אלקים ובתוכו מעורב חסד שהוא שם אל שבתוכו. ועיין עץ חיים (שער הצלם, פ"ג, מ"ק) שם אל שבדיקנא הוא סוד אל משם אלקים שבפאה (פאה גימ' אלקים), והוא שורש הדינים, לכן כופים את הדינים שבגרון הנקרא אלקים. ועיין גר"א (שו"ע, יו"ד, רעו, סקי"ט) אל נמנה לעצמו בין ז' שמות שאינם נמחקין, לפי שהוא שורש אחר מאלקים, שענינו משגיח, שאל הוא לשון חוזק, ומשמש במק"א ואת אילי הארץ. ועיין בדבריו (יה"א, ח"ב, א, ע"ג) אל של אלהים הוא התכללות שמאל בימין.

תפארת

עיין ליקוטי תורה (וארא) אברהם, יצחק, יעקב ישראל, ר"ת אי"י, גימ' אל. והשורש אברהם, ולכך נקרא שם השייך אליו אל. אולם הכח שמחבר את כולם הוא

ועוד. עיין שער הגלגולים (הקדמה לו) כי הפאה נקרא אל וכו', כי אל הנזכר הוא קוצין תקיפין אשר שם שהיא בחינת מלכות.

נפש

מעשה. ובצלאל שעשה את המשכן עליו אמרו (ברכות, נה, ע"א) בצל אל היית. ועיין זוה"ק (תרומה, קנב, ע"א) בצל אל, דא צדיק דאיהו יתיב בצל אל, ההוא דאקרי אל עליון. ולכך הקדים בית קיבול לכלים.

רוח

רוח - הבל. ועיין שער הכוונות (דרושי ר"ה, דרוש ו, ביאור ענין הכריעות) כי אל עם אות ו' הוא בגימ' הבל, כי ו' זו היא מבחינת הדעת (פנימיות ו"ק, דעת מקביל למדרגת רוח).

נשמה

נשמת שדי תבינם, התבוננות. ועיין ערבי נחל (ויצא, דרוש א) ונגד קדושת שם אל יש בקליפה אל אחר, נגדית לקדושת שם אל המורה שיקיים האדם אף מה שלא צוה הש"י עליו בפרוש, רק שנוכל להבין בשכלנו שיהיה בזה רצון הש"י דהיינו מדת ק"ו (עיי"ש שק"ו כנגד שם אל).

חיה

עיין שער הכוונות (דרושי הלילה, דרוש י) כי שם אל הוא חיות המחיה לשני אותיות ו"ה שה"ס ז"ן, והחיות נמשך להם הוא מאימא שהיא סוד שם אה"ה דיודי"ן ויש בו ג' יודי"ן ואל"ף שהוא שם יא"י, וממנו נעשה אל.

יחידה

הוא ית"ש נקרא אל יחיד ומיוחד. לעומת אלהים שלא נמצא ביחיד. עיין מלבי"ם (אילת השחר, פ"נ, אות תקיב) ואל שורשו מאלהים כנ"ל בשם הגר"א, והוא יחיד לעומת אלהים. ועיין בתקט"ו תפלות לרמח"ל שהשתמש בלשון אל יחיד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

יעקב ישראל, ת"ת. ובשם הרב צמח איתא, אחוריים במילוי שם אל כזה, אל"ף אל"ף למ"ד עולה רצ"ו כמנין נוריאל, שהוא בת"ת. וכן עיין ע"ח (שער א"א, פט"ו) ש"ע נהורין הוא כך, הנה בחינת פנים העליונים הוא תיקון ז' של י"ג תיקוני דיקנא, ותיקון ראשון הוא שם אל והוא המלכות (עיין ערך קטן מלכות - סוד הפאה), ותיקון ז' שהוא "ואמת הוא בחסד", הנקרא ג"כ אל, א"כ בב' פנים עליונים הללו יש ב' שמות אל, עיי"ש. והרי ששם אל בת"ת. ואמת. ועיין דגל מחנה אפרים (וארא) וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב, דיש להעיר בזה יתור תיבת אל בכל אחד, עיי"ש, וסוף דבריו, נמצא בכל אחד מהאבות יש שם אל, והוא שרימז תיבת אל בכל אחד ואחד.

נצח

למעלה, ומצד כך אל מתחלף בעל.

הוד

בג"ה קו שמאל. ועיין קדושת לוי (חיי שרה, ד"ה ואפנה) והנה אע"פ שצמצום מורה דין (עץ חיים, שער רפ"ח ניצוצין, פ"ה) אע"פ כן יש שם רחמים, וזהו הרמז "שמאל", שם-אל, כי אל מורה על חסד (זוה"ק, ח"ג, ל, ב) חסד אל כל היום. והבן ששם שמאל עצמו מודה שגנוז בו חסד. והוא בחינת הוד, מודה על האמת.

יסוד

שם אל שדי ביסוד כנודע מאוד. עיין גר"א (ספר יצירה, פ"ו, מ"ו) אל שדי - יסוד. ועיין זוה"ק (בראשית, צה, ע"ב) ועל דא כתיב בהאי אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים, שלים, דהשתא את חסר ברישמא דשי"ן דל"ת, גזר גרמך והוי שלים ברשימא יו"ד. והרי שע"י ברית ביסוד הושלם שם אל שדי. ודייקא כתיב ויאמר יעקב אל יוסף (יוסף דייקא) אל שדי נראה אלי בלוז בארץ כנען. ועיין גר"א (ישעיה, ז, יד) שם אל הוא המחבר של כל הזוגים, הכל בשם אל, וז"ש רשומין בכורסיא הוא רשומין בברית.

מלכות

אל אדני, בעשיה, בחינת מלכות (עיין שער המצות, עקב. וכן פע"ח שער התפלה, פ"ו). ועיין גר"א (תיקונים, תע, קמב, ע"ב) אל מתייחס לנוק', עיי"ש.

מילון ערכים בקבלה • חלון

פ"ד). ועץ חיים (שער מב, פ"ג). וספר אדם ישר (דרוש אבי"ע). ובפרטות מדרגת חלון נקרא היסוד, כמ"ש בעץ חיים (שער הכללים, פ"א) וז"ל, כי שמש ומגן ה' צבאות, וכמו שהשמש אור עליון גדול ואין יכולת להביט בו כי אם בהתמעטות דרך חלון, או ע"י מסך, או ע"י ריחוק מקום, או ע"י נקב קטן, וכו'. כשבא אור א"ס בכתר אין בו יכולת לסבלו רק ע"י ריחוק מקום. אך מכתר לחכמה, אין בו ריחוק מקום, אבל בא ע"י חלון. פירוש מיסוד דא"א הנקרא חלון שנתמעט האור מכמות שהיה. גם מחכמה לבינה בא ע"י חלון, פירוש מיסוד אבא שהוא חלון אחד קטן, עיי"ש. ועיין עוד שם (שער מב, פרק יג, מ"ת. וכן פרק יד, מ"ת. ושער נז, פ"ב. ושער ההקדמות, דף לט, ע"א. ודף פז, ע"א). וספר הליקוטים (כי תצא, פרק כא). ויש עוד בחינות חלונות פרטיים, עיין קהלת יעקב (ערך חלון). והנה בכללות כל נקבי הראש נקראים חלונות, כמ"ש בעץ חיים (שער לב, פ"ה, מ"ת) וז"ל, דע כי הנה בראש יש כמה מיני נקבים (נקב סוד נקבה) וחלונות (חלון סוד זכר, יסוד, כנ"ל) באותן הכלים לצאת מתוכן הכלים להאיר בחוץ, והם אזנים, עינים, נחירים, ופה, ז' חלונות, עכ"ל. וממקום זה, כיוון שיש נקב וחלון, נעשה בחינת "פנים ואחור", כמ"ש שם (ש"ה, פ"א, מ"ת) וז"ל, בבחינת הראש אין אנו מזכירים לעולם בחינת אחור ופנים, לפי שבמקום שאין שם נקבים וחלונות, אזי יוצא האור שוה מכל צדדיו ומאיר בשוה. אמנם כשמתחיל בחינת הנקבים, כגון מהאזנים ולמטה, אז יש בחינת פנים ואחור, כי המצח נקרא פנים והעורף אחור, עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער עיגולים ויושר, סוף ענף ב) בבחינת פנימיות ועצמותו של אדם זה (א"ק) אין לנו רשות לדבר ולהתעסק כלל. אמנם נתעסק ונדבר במה שנאצל ממנו, והוא כי להיות אור א"ס גדול מאוד, לכך לא היו יכולים לקבל אם לא באמצעות א"ק הזה, ואפילו מזה הא"ק לא היו יכולים לקבלו אם לא אחר יציאת האור חוצה לו דרך ה"נקבים" וה"חלונות" שבו שהם און חוטם פה עינים, עכ"ל.

והנה יש חלון בעיגולים, שדרכו עובר השפע מעיגול לעיגול ע"י קו היושר. כי אילו העיגול יהא סתום לגמרי ללא פתח או חלון, כיצד יעבור השפע מעיגול לעיגול הפנימי בתוכו. ודבר זה מבואר בדברי הרב בשער ההקדמות (דף יא, ע"א) וז"ל, בהיות ה' ספירות עגולים זו לפנים מזו אחר התיקון שלהם, א"כ אין שום קבלת שפע והארה אל שום ספירה מהם, כי אם כל ספירה מקבלת מהספירה אשר עליה בלבד. והנה נודע, כי החסד מקבל מאבא, והגבורה מאימא, וכיוצא בזה. והביאור בזה הוא, כי גם בהיות ה' ספירות בבחינת עיגולים זה בתוך זה, יש בהם כל הבחינות של קבלת השפע ב' ספירות שבקו היושר. והוא, כי בעיגול הכתר הנקרא א"א אחר התיקון, יש נקב אחד וחלון בצד ימין העיגול, ומשם יורד אור אריך אל עגול אבא, ומאיר אליו. ועוד יש חלון שני בשמאל העיגול של אריך, ויוצא האור עד צד שמאל בעגול אבא אשר בתוכו, ונוקבו, ונעשה בו חלון, ומשם נמשך האור עד עגול אימא שבתוך עגול אבא ומאיר בו, וכו'. ואף כי הם עגולים זו בתוך זו, יש להם קוים ישרים, ימין שמאל ואמצע, בבחינת החלונות האלו שבהם, ומשם נמשך האור ב' ספירות דעיגולים דרך קוים ישרים ממש, בכל הפרטים עצמם כלם אשר ב' ספירות דקו יושר דרוח ממש, עיי"ש. ועיין עוד מבוא שערים (ש"ב, ח"ג,

נא לשמור על קדושת הגליון

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה' פ

ירושלים - יום ג' 20:30 ב
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חזו
לפרטים 52.765.1571

ישראל 073.295.1245 • ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]